

***Eremocoris fenestratus* (Herrich-Schaeffer, 1839) (Heteroptera: Rhyparochromidae)
- drugie stanowisko w Polsce wraz z wykazem pluskwiaków różnoskrzydłych
zebranych w południowo-zachodniej Polsce**

GRZEGORZ GIERLASIŃSKI¹, JAROSŁAW REGNER²

¹ 43-316 Bielsko-Biała, ul. Doliny Miętusiej 27/44, e-mail: ggierlas@gmail.com

² 49-300 Brzeg, ul. Słowackiego 13/5, e-mail: jarek.regner@wp.pl

Abstract. [*Eremocoris fenestratus* (Herrich-Schaeffer, 1839) (Heteroptera: Rhyparochromidae) – the second record in Poland with a list of true-bugs collected in southwestern Poland]. This note presents the second trustworthy record of *Eremocoris fenestratus* in Poland, along with a list of true-bugs collected in 2017 in southwestern Poland.

Key words: Hemiptera, Heteroptera, *Eremocoris fenestratus*, true-bugs, faunistics, new record, Poland.

Wstęp

Rodzaj *Eremocoris* Fieber do niedawna reprezentowany był w faunie krajowej przez trzy gatunki: *E. abietis* (Linnaeus, 1758), *E. plebejus* (Fallén, 1807) oraz *E. podagricus* (Fabricius, 1775). Po wykazaniu *E. fenestratus* (Herrich-Schaeffer, 1839) z Polski (Lis B. i Hebda 2017) liczba ta zwiększyła się do czterech.

E. fenestratus (ryc. 1) wyglądem i pokrojem podobny jest do *E. plebejus*, niemniej różnice w owłosieniu tylnych goleni stanowią istotną cechę odróżniającą od tego drugiego gatunku (ryc. 2). Szczegółowe omówienie morfologii tych gatunków wraz z kluczem do oznaczania krajowych przedstawicieli rodzaju *Eremocoris* znajduje się w pracy Lis B. i Hebda (2017).

W trakcie badań nad składem gatunkowym chrząszczy (Coleoptera) okolic Brzegu prowadzonych przez drugiego z autorów, odłowiono spod odstającej kory (ryc. 3, 4) jeden okaz *E. fenestratus*. Jest to drugie stanowisko tego gatunku w Polsce.

Nowe stanowisko: Śląsk Dolny, Brzeg (XS73); leg. J. Regner, det. G. Gierlasiński, 22.11.2017, 1 ex.

Ponadto, w trakcie wspomnianych badań, zebrano jeszcze 60 innych gatunków z 20 rodzin Heteroptera. Większość z nich zostało odłowionych w Brzegu (UTM XS73) w 2017 roku przez drugiego z autorów za pomocą standardowych metod: czerpakowanie, otrząsanie drzew i krzewów, przeglądania odstających płatów kory, wabienie na światło oraz „na upatrzonego”.

Kilka osobników odłowiono na Dolnym Śląsku w miejscowościach: Lewin Brzeski (UTM XS82), Ko-

ścierzycy (XS73), Łosiów (UTM XS72), Oława (UTM XS64), Śmiechowice (XS84); na Wzgórzach Trzebnickich w Trzebnicy (UTM XS48); na Górnym Śląsku w miejscowościach: Strzelce Opolskie (UTM CA09), Pokój (UTM XS94).

Ryc. 1. *Eremocoris fenestratus*, widok górnej strony ciała (fot. G. Gierlasiński) [**Fig. 1.** *Eremocoris fenestratus*, dorsal body view (photo by G. Gierlasiński)].

Ryc. 2. *Eremocoris fenestratus*, owłosienie goleni nóg III pary (fot. A. Taszakowski i G. Gierłasiński) [Fig. 2. *Eremocoris fenestratus*, pilosity of posterior tibiae (photo by A. Taszakowski and G. Gierłasiński)].

Ryc. 3-4. Miejsce odłowienia *E. fenestratus* (fot. J. Regner) [Figs. 3-4. Collecting site of *E. fenestratus* (photo by J. Regner)].

Listę gatunków ułożono alfabetycznie i pogrupowano według rodzin.

W pracy przyjęto granice regionów zoogeograficznych na podstawie Katalogu Fauny Polski [KFP] (Burakowski i in. 1973) oraz podział fizyczno-geograficzny Polski wg Kondrackiego (2011) [RFG].

Klasyfikację i nazewnictwo gatunków przyjęto za Catalogue of Heteroptera of Palearctic Region (Aukema i Rieger 1995, 1996, 1999, 2001, 2006) oraz za Henry (1997).

Oznaczeń dokonywano za pomocą następujących kluczy do oznaczania: Cmoluchowa (1978), Lis J.A. (2000), Lis B. (2007), Lis B. i in. (2008), Lis J.A. i in. (2012), Péricart (1987, 1998a, 1998b, 1998c), Wagner

i Weber (1964), Wróblewski (1968), Wyniger (2004).

Zebrane okazy znajdują się w kolekcji pierwszego autora.

Wykaz gatunków

Acanthosomatidae

Elasmucha grisea (Linnaeus), Brzeg, 2 exx., 9.07.2017.

Anthocoridae

Anthocoris nemoralis (Fabricius), Brzeg, 1 ex., 20.06.2017, 1 ex., 23.12.2017.

Dufouriellus ater (Dufour), Brzeg, 1 ex., 23.12.2017.

Gatunek znany w kraju z niespełna dziesięciu stanowisk (Gierłasiński 2018). Na Dolnym Śląsku podawany jak dotąd dwukrotnie: z Suchego Boru (Lis B. i Lis J.A. 2006) i Wrocławia (Assmann 1854; Scholz 1931).

Orius minutus (Linnaeus), Brzeg, 1 ex., 5.02.2017.

Alydidae

Alydus calcaratus (Linnaeus), Brzeg, 1 ex., 20.10.2017.

Aradidae

Aneurys avenius (Dufour), Brzeg, 1 ex., 31.05.2016, 1 ex., 1.05.2017.

A. laevis (Fabricius), Brzeg, 1 ex., 2.06.2015.

Gatunek nieczęsto odławiany w naszym kraju, znany z mniej niż 20 stanowisk (Gierłasiński 2018); na Dolnym Śląsku wykazywany jak dotąd dwukrotnie (Assmann 1854; Lis J.A. 1990).

Aradus betulae (Linnaeus), Śmiechowice, 1 ex., 13.03.2016, Strzelce Opolskie, 2 exx., 1.01.2018.

A. depressus (Fabricius), Brzeg, 1 ex., 24.04.2016.

Berytidae

Neides tipularius (Linnaeus), Brzeg, 1 ex., 23.02.2014.

Blissidae

Ischnodemus sabuleti (Fallén), Brzeg, 1 ex., 14.05.2017, Pokój, 1 ex., 24.07.2017.

Geocoridae

Geocoris ater (Fabricius), Pokój, 1 ex., 29.12.2016, zimujący pod deską podestu na stawach hodowlanych.

Lygaeidae

Arocatus longiceps (Stål), Oława, 1 ex., 6.01.2017, zimujący pod korą, Łosiów, 1 ex., 26.12.2017, pod korą platana (*Platanus sp.*), Strzelce Opolskie, 6 exx., 1.01.2018, pod korą platana.

Gatunek podawany z Polski jak dotąd jedynie z Wrocławia (Gil i in. 2011).

Kleidocerys resedae (Panzer), Brzeg, 4 exx., 14.05.2017.

Miridae

Agnocoris rubicundus (Fallén), Brzeg, 3 exx., 2017.

Closterotomus biclavatus (Herrich-Schaeffer), Brzeg, 1 ex., 21.06.2017.

Deraeocoris annulipes (Herrich-Schaeffer), Brzeg, 1 ex., 2017.

Gatunek znany z wielu stanowisk z całego kraju (Gierlasiński 2018), niemniej na Dolnym Śląsku podawany dopiero dwukrotnie, z okolic Kietrza (Gorczyca 1992) oraz z Opola (Skora i in. 2013).

D. lutescens (Schilling), Brzeg, 2 exx., 25.01.2016, zimujący pod korą, Śmiechowice, 1 ex., 3.03.2017.

Dicyphus globulifer (Fallén), Pokój, 1 ex., 29.11.2017, Brzeg, 2 exx., 23.12.2017.

Liocoris tripustulatus (Fabricius), Brzeg, 1 ex., 28.01.2017, 6 exx., 14.12.2017, 2 exx., 23.12.2017.

Lygus pratensis (Linnaeus), Brzeg, 2 exx., 14.05.2017, 1 ex., 30.07.2017.

L. rugulipennis (Poppus), Brzeg, 4 exx., 22.06.2017, 3 exx., 23.12.2017.

Pantilius tunicatus (Fabricius), Brzeg, 1 ex., 19.10.2016.

Gatunek mający kilkadziesiąt stanowisk z terenu całego kraju (Gierlasiński 2018), jednak na Dolnym Śląsku podawany jak dotąd trzykrotnie, tylko przez badaczy niemieckich (m.in. Assmann 1854; Scholz 1931).

Phytocoris dimidiatus Kirschbaum, Brzeg, 1 ex., 2017.

Gatunek znany w Polsce z ponad 50 stanowisk (Gierlasiński 2018), jednak na Dolnym Śląsku wykazywany jedynie przez badaczy niemieckich w pierwszej połowie XX wieku (Lanzke i Polentz 1942; Polentz 1944).

Psallus variabilis (Fallén), Brzeg, 1 ex., 2017.

Rhodomiris striatellus (Fabricius), Brzeg, 1 ex., 05.2017, Kościerzycy, 1 ex., 21.05.2017.

Nabidae

Himacerus mirmicoides (O. Costa), Brzeg, 1 ex., 14.05.2017.

H. apterus (Fabricius), Brzeg, 3 exx., 15.10.2017.

Nabis flavomarginatus (Scholtz), Brzeg, 1 ex., 15.10.2017.

N. pseudoferus Remane, Brzeg, 2 exx., 23.12.2017.

Pentatomidae

Arma custos (Fabricius), Brzeg, 1 ex., 26.09.2017.

Carpocoris fuscispinus (Boheman), Brzeg, 1 ex., 15.10.2017.

Eurydema oleracea (Linnaeus), Brzeg, 2 exx., 14.05.2017.

Eysarcoris aeneus (Scopoli), Brzeg, 1 ex., 22.06.2017.

Podops inunctus (Laporte), Brzeg, 2 exx., 1.05.2017.

Pentatoma rufipes (Linnaeus), Brzeg, 1 ex., 10.07.2017.

Rhaphigaster nebulosa (Poda), Brzeg, 1 ex., 19.10.2017, zwabiony na światło.

Gatunek znany z ponad 20 stanowisk w kraju (Gierlasiński 2018), jednak z Dolnego Śląska wykazany jak dotąd tylko raz, z Opola (Hebda i Mazur 2010).

Sciocoris microphthalmus (Flor), Brzeg, 1 ex., 2017.

Gatunek znany z wielu stanowisk w całym kraju (Gierlasiński 2018), niemniej na Dolnym Śląsku współcześnie podawany tylko z okolic Wrocławia (Lis B. i Lis J.A. 1994, 2009).

Piesmatidae

Piesma capitatum (Wolff), Brzeg, 1 ex., 27.10.2016.

Pyrrhocoridae

Pyrrhocoris marginatus (Kolenati), Strzelce Opolskie (UTM CB00), 2 exx., 1.01.2017.

Dwa okazy zostały zebrane spod kamienia w kamieniołomie niedaleko Strzelec Opolskich, ze stanowiska omówionego w pracy Taszakowskiego i in. (2017).

Reduviidae

Reduvius personatus (Linnaeus), Brzeg, 1 ex., 21.06.2017, Łosiów, 1 ex., 31.07.2017.

Gatunek znany z kilkadziesiąt stanowisk z całego kraju (Gierlasiński 2018), jednak z Dolnego Śląska podawany jak dotąd jedynie przez badaczy niemieckich (Assmann 1854; Scholz 1931).

Rhopalidae

Brachycarenum tigrinus (Schilling), Oława, 1 ex., 6.01.2017, zimujący pod korą.

Rhyparochromidae

Emblethis verbasci (Fabricius), Brzeg, 1 ex., 14.05.2017.

Gatunek znany z nielicznych stanowisk w Polsce (Gierlasiński 2018), nie notowany jak dotąd z Dolnego

Śląska. Nowy dla krainy.

Gastrodes grossipes (De Geer), Brzeg, 1 ex., 4.01.2017, zimujący pod korą.

Gatunek znany z kilkunastu stanowisk głównie na południu Polski (Gierlasiński 2018), z Dolnego Śląska wykazany jak dotąd trzykrotnie: z Leszczyny (Scholz 1931), Wrocławia (Scholtz 1847, Assmann 1854; Scholz 1931) i Opola (Skora i in. 2013).

Megalonotus sabulicola (Thomson), Brzeg, 2 exx., 10.05.2017.

Gatunek wykazany w kraju z niespełna 20 stanowisk (Gierlasiński 2018), na Dolnym Śląsku tylko raz, we Wrocławicach (Lanzke i Polentz 1942).

Pterotmetus staphyliniformis (Schilling), Trzebnica, 1 ex., 25.04.2017.

Raglius alboacuminatus (Goeze), Oława, 1 ex., 6.01.2017, pod korą; Brzeg, 4.12.2017, 1 ex., pod korą, Łosiów, 2 exx., 26.12.2017, pod korą platana (*Platanus* sp.).

Rhyparochromus vulgaris (Schilling), Łosiów, 4 exx., 26.12.2017, pod korą platana (*Platanus* sp.).

Scolopostethus pictus (Schilling), Brzeg, 1 ex., 7.05.2017.

S. thomsoni (Reuter), Brzeg, 1 ex., 1.05.2017.

Sphragisticus nebulosus (Fallén), Brzeg, 1 ex., 2017.

Stygnocoris fuliginus (Geoffroy), Brzeg, 1 ex., 29.12.2016, zimujący pod deską podłogi.

S. sabulosus (Schilling), Brzeg, 1 ex., 29.11.2017, pod liśćmi dziewanny (*Verbascum* sp.), 1 ex., 23.12.2017.

Tropistethus holosericeus (Scholtz), Brzeg, 1 ex., 2017.

Saldidae

Saldula pallipes (Fabricius), Lewin Brzeski, 1 ex., 20.10.2017, żwirownia.

Gatunek znany z blisko 30 stanowisk w całym kraju (Gierlasiński 2018), jednak z Dolnego Śląska notowany jak dotąd tylko raz, z okolic Wrocławia (Scholz 1931).

Scutelleridae

Eurygaster maura (Linnaeus), Brzeg, 2 exx., 1.05.2017.

Stenocephalidae

Dicranocephalus medius (Mulsant & Rey), Brzeg, 2 exx., 19.06.2016.

Gatunek znany z kilkadziesiąt stanowisk z całego kraju (Gierlasiński 2018), na Dolnym Śląsku poda-

wany jak dotąd dwukrotnie: z Gogolina (Polentz 1943) i ze Stobrawy (Hebda 2012).

Tingidae

Corythucha ciliata (Say), Oława, 3 exx., 6.01.2017, Strzelce Opolskie, 30 exx., 8.01.2017.

Dictyla echii (Schrank), Strzelce Opolskie, 1 ex, 1.01.2018.

Kalama tricornis (Schrank), Brzeg, 1 ex., 18.11.2015.

Piśmiennictwo – References

Assmann A. 1854. Hemiptera Verzeichnis der bisher in Schlesien aufgefunden wanzenartigen Insecten, *Zeitschrift für Entomologie* **8**: 1–106.

Aukema B., Rieger Ch. (red.) 1995. *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 1.* The Netherlands Entomological Society, Wageningen: XXVI + 222 ss.

Aukema B., Rieger Ch. (red.) 1996. *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 2.* The Netherlands Entomological Society, Wageningen: XIV + 361 ss.

Aukema B., Rieger Ch. (red.) 1999. *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 3.* The Netherlands Entomological Society, Wageningen: XIV + 577 ss.

Aukema B., Rieger Ch. (red.) 2001. *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 4.* The Netherlands Entomological Society, Wageningen: XIV + 346 ss.

Aukema B., Rieger Ch. (red.) 2006. *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 1.* The Netherlands Entomological Society, Wageningen: XI + 550 ss.

Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1973. Chrzążcze Coleoptera. Biegaczowate – Carabidae, część 1. *Katalog fauny Polski* **23** (2): 1–232.

Cmoluchowa A. 1978. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 7. Nabidae, Reduviidae i Phymatidae.* Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Warszawa, nr 108 serii kluczy, 43 ss.

Gierlasiński G. 2018. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) Polski. <http://www.heteroptera.us.edu.pl>; dostęp 01.03.2018.

Gil R., Lis B., Kadej M. 2011. *Arocatus longiceps* Stål (Hemiptera: Heteroptera: Lygaeidae) oraz inne pluskwiaki różnoskrzydłe zimujące pod korą płatanów we Wrocławiu (Dolny Śląsk) – nowy dla fau-

- ny Polski gatunek pluskwiaka, *Heteroptera Poloniae* – *Acta Faunistica* **3**: 25–35.
- Gorczyca J. 1992. Bryocorinae, Dicyphinae and Deracorinae of Poland. *Annals of the Upper Silesian Museum, Entomology* **3**: 81–105.
- Hebda G. 2012. Materiały do znajomości rozmieszczenia pluskwiaków różnoskrzydłych z nadrodziny Coreoidea (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce. *Wiadomości entomologiczne* **31**: 153–161.
- Hebda G., Mazur M. A. 2010. Pierwsze stanowisko *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) na Dolnym Śląsku. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **2**: 35–36.
- Henry T.J. 1997. Phylogenetic analysis of family group within the infraorder Pentatomorpha (Hemiptera) with emphasis on Lygaeoidea. *Annals of the Entomological Society of America* **90**: 275–301.
- Kondracki J. 2011. *Geografia regionalna Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa: 440 ss.
- Lanzke A., Polentz G. 1942. Beiträge zur Kenntnis der Schlesischen Wanzen. *Zeitschrift für Entomologie* **19**: 11–14.
- Lis B. 2007. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 9. Płaszczycowate – Piesmatidae, smukleńcowate – Berytidae, kowalowate – Pyrrhocoridae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, nr 171 serii kluczy, 33 ss.
- Lis B., Hebda G. 2017. *Eremocoris fenestratus* (Herich-Schaeffer, 1839) w Polsce, z kluczem do oznaczania krajowych gatunków z rodzaju *Eremocoris* Fieber, 1860 (Heteroptera: Lygaeoidea: Rhyparochromidae). *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **11**: 85–88.
- Lis B., Lis J.A. 2006. *Emblethis denticollis* and *Heterogaster cathariae* (Hemiptera: Heteroptera) in Poland, with remarks on ten other heteropterans rarely collected in Poland. *Nature Journal (Opole Scientific Society)* **39**: 51–56.
- Lis B., Lis J.A. 2009. Nowe stanowiska Heteroptera z uwagami taksonomicznymi oraz nowymi danymi o biologii wybranych gatunków. I. Aradoidea, Coreoidea, Pentatomoidea. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **1**: 1–49.
- Lis B., Stroiński A., Lis J.A. 2008. Coreoidea: Alydidae, Coreidae, Rhopalidae, Stenocephalidae. *Heteroptera Poloniae* **1**: 157 ss.
- Lis J.A. 1990. Flat-bugs (Heteroptera, Aradidae) of Poland - a faunistic review. *Polskie Pismo Entomologiczne* **59**: 511–525.
- Lis J.A. 2000. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 14. Tarczówkowate – Pentatomidae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, nr 160 serii kluczy, 72 ss.
- Péricart J. 1998a. Hemiptères Lygaeidae euro-méditerranéens. Vol. 1. *Faune de France* **84A**. Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris, 468 ss.
- Péricart J. 1998b. Hemiptères Lygaeidae euro-méditerranéens. Vol. 2. *Faune de France* **84B**. Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris, 453 ss.
- Péricart J. 1998c. Hemiptères Lygaeidae euro-méditerranéens. Vol. 3. *Faune de France* **84C**. Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris, 487 ss.
- Polentz G. 1943. Beiträge zur Kenntnis der Schlesischen Wanzen. *Zeitschrift für Entomologie* **19(2)**: 9–14.
- Polentz G. 1944. Beiträge zur Kenntnis der Schlesischen Wanzen. *Zeitschrift für Entomologie* **19(3)**: 7–14.
- Scholtz H. 1847. Prodröm zu einer Rhynchoten Fauna von Schlesien. *Übersicht der Arbeiten und Veränderungen der Schlesischen Gesellschaft für Vaterländische Kultur* [**1846**]: 104–164.
- Scholz M. F. R. 1931. Verzeichnis der Wanzen Schlesiens. *Entomologischer Anzeiger Wien* **11**: 79–82, 99–102, 117–120.
- Skora H., Lis J.A., Wolski A. 2013. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) drzew i krzewów miasta Opola. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **6**: 9–20.
- Taszakowski A., Hebda G., Pastrykiewicz M., Regner J. 2017. Nowe stanowiska *Pyrrhocoris marginatus* (Kolenati, 1845) (Heteroptera: Pyrrhocoridae) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **11**: 81–83.
- Wagner E., Weber H.H. 1964. Hétéroptères Miridae. *Faune De France* **67**. Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris, 589 ss.
- Wróblewski A. 1968. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 3. Leptopodidae, Nabrzeżkowate (Saldidae)*. PWN, Warszawa, nr 58 serii kluczy, 36 ss.
- Wyniger D. 2004. Taxonomy and phylogeny of the Central European bug genus *Psallus* (Hemiptera, Miridae) and Faunistics of the Terrestrial Heterop-

tera of Basel and Surroundings (Hemiptera). *PhD thesis, Philosophisch-Naturwissenschaftlichen Fakultät der Universität Basel*, 285 pp.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

SUMMARY

***Eremocoris fenestratus* (Herrich-Schaeffer, 1839) (Heteroptera: Rhyparochromidae) - second record in Poland with a list of true-bugs collected in southwestern Poland**

This paper presents the second trustworthy record of *Eremocoris fenestratus* in Poland. High resolution photo of pilosity of posterior tibiae is given. Moreover, a list of 60 species of true-bugs belonging to 20 families and collected in 2017 in southwestern Poland are presented.
